

М. Г. Железняк

Комісія складання словника української живої мови ВУАН

КОМІСІЯ ДЛЯ СКЛАДАННЯ СЛОВНИКА УКРАЇНСЬКОЇ ЖИВОЇ МОВИ ВУАН Засн. у Києві 1918 при Істор.-філол. відділі УАН. Голова – [А. Кримський](#), керуючі справами – А. Ніковський, [В. Ганцов](#) (1920–29). Одна з найчисленніших академ. комісій. Її роботі приділяли в ВУАН значну увагу з огляду на нац. значення підготовлюваних у ній словників. Спочатку нараховувала 6 постій. і 75 нештат. співроб., але згодом їхня кількість зменшилася: 1920 відповідно 12 і 43, у 1921 – 10 і 19, у 1922 – 4 і 5, у 1923 – 4 і 16 осіб. У ній працювали [О. Андрієвська](#), [С. Буда](#), [Г. Голоскевич](#), [П. Горецький](#), [М. Грінченко](#), [В. Дубровський](#), [Є. Марковський](#), [О. Синявський](#) та ін. У процесі підготовки вид. за основу взято 4-том. «Словарь української мови» за ред. Б. Грінченка (К., 1907–09). До кін. 1923 зібрано понад 330 тис. укр.-рос. і бл. 380 тис. рос.-укр. карток, складених на основі творів укр. письменників після 1870, а також давніших пам'яток, що мало або зовсім не використані у словнику Б. Грінченка, етногр. матеріалів, наук. і публіцист. праць, термінол. збірників тощо. Комісії передано бібліотеку Б. і М. Грінченків. Її чл. тісно співпрацювали з *Правописно-термінологічною комісією ВУАН*, головою якої був також А. Кримський, а кер. – один із чл. комісії, зокрема Г. Голоскевич. Він разом із В. Ганцовим протягом кількох років працював у Держ. правопис. комісії над питанням усталення правопису української мови. У тому ж році розпочато систематизацію та упорядкування зібраного матеріалу. Опубл. три томи «Російсько-українського словника» за ред. С. Єфремова та А. Кримського (т. 1, К., 1924; т. 2, вип. 1, К., 1929, вип. 2, Х., 1932, вип. 3, Х., 1933; т. 3, вип. 1, К., 1927, вип. 2, К., 1928), 4-й т. не видано, хоча його і було підготовлено. Ю. Шевельов вважав цей словник донині неперевершеним. Окрім опрацювання друк. джерел, чл. комісії розпочали системат. дослідж. лексики нар. мови, розробили для своїх числен. кореспондентів з усіх куточків України спец. «Інструкцію до записування слів з народніх уст». Зібраний матеріал передбачалося використати при укладанні низки словників говорів української мови. У справі вивчення укр. діалектів співроб. комісії співпрацювали (особливо В. Ганцов, П. Гладкий, О. Синявський) з утвореною 1927 Діалектол. комісією ВУАН. Член комісії надавали консультації мовного характеру для різних установ Києва й ін. регіонів України. 1930 комісію приєднано до *Української наукової мови Інституту ВУАН* (Київ).

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. див. Комісія для складання історичного словника української мови ВУАН.

Бібліографічний опис:

Комісія складання словника української живої мови ВУАН / М. Г. Железняк //
Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І.
Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних
досліджень НАН України, 2014. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-4366>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України
([докладніше](#)).